UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Charitas

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

¶ PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Cauſæ omnes principia ſunt. *Ariſt. lib.5.Metaphyſ.c.10.1. text.1.*

Cauſæ aliæ ſunt in eſſendo & cognoſcendo ſimul: aliæ in cognoſcendo tantum. *Thom. de Vi. in poſt.*

Cauſa tria ſignificat: primo rem illam cuius eſt cauſa: ſecundo modum, quo rem illam cauſat: tertio rationem ad cauſatum. *idem ibidem.*

Cauſa diuinior eſt ea quæ magis comprehenſibilis eſt, & magis ſe extendit. *Simpl.2. in Metaph.*

Cauſæ infinitæ non poſſunt reduci ad principium æternum. *Auerr. de gen. anim. 2.c.3.*

Cauſa eſt medium per quod ſcimus, quod vere ſcimus. *Albert. Mag. in Metaph.*

Cauſa quanto ſuperior eſt: tanto vniuerſalior eſt. *Alex. de Alex. in prim. Metaph.*

Cauſa illa putanda eſt prima, vnde motus principium. *Ariſtot. Meteor.1.c.3.T.1.*

Celeritas.

¶ APOPHTHEGMATA.

Socrates qui fructus præcoces magno emerent, eos aiebat deſperare, quod ad tempus maturitatis eſſent peruenturæ. Alioqui ſtultum eſt, & pluris & deterius emere, quum paulo poſt liceat & minoris, & melioris. Ita nuſquam non reuocabat hominum cupiditates rationis expertes, ad ſobrium iudicium. *Eraſmus lib.3. apoph.*

Apelles pictori imperito de celeritate glorianti, & oſtenſa tabula dicenti, Hanc modo pinxi. Etiam ſi tacuiſſes, inquit Apelles, res ipſa loquitur, quod eam ex tempore ſubito pinxeris. *Eraſ. lib. 6. apoph.*

Agatharchus ſeſe iactabat de pingendi celeritate, quum Zeuxis diutius immoraretur operi. At Zeuxis reſpondit, ea quæ cito fiunt, cito perire: contra, quæ paulatim exacta cura abſoluerentur, ætatem ferre. Iuxta Valerium ita reſpondit: Diu pingo, quia pingo æternitati. Cito nata, cito pereunt: diu elaborata, ferunt ætatem.. Beta cito naſcitur, buxus paulatim. *Eraſm. libro 6. apoph.*

Auguſtus Cæſar dicere ſolebat, nihil minus in perfectum ducem conuenire, quam feſtinationem ac temeritatem, crebroque illud iactabat. σπεῦδε βραδέως, ἀσφαλὴς γὰρ ἐς' ἀμείνων ἢ θρασὺς ςρατηγός. Suetonius. *Vide præterea prouerbium apud Eraſm. Feſtina lente.*

Iulius Cæſar, ea facinora quæ periculo obnoxia ſunt: & magna, gerenda eſſe dicebat: at de his non conſultandum, eo quod ad hæc perſicienda plurimum habeat momenti celeritas, *Plut. in apoph.*

Idem, quum Pharnacem primo congreſſu viciſſet, amicis ſcripſit, Veni, vidi, vici: ſummam rei bene geſtæ celeritatem indicans. *Plut. in apoph.*

Reliqua vide in tit. Velocitas.

Cerebrum.

¶ PHILOSOPH. SENTENT.

CEREBRVM partium omnium corporis frigidiſſimum eſt. *lib.2. de partib.c.8.* Hebr. *Muach*, Medulla in oſſibus, à verbo *Moach*, Medulla plenus fuit, ſcatuit Medulla: quod proprium eſt cerebri. Græc. ἐγκέφαλος. Medulla Capitis. Hic habet ſenſus arcem, hic culmen altiſſimum, hic mentis eſt regimen. *Cicero 1. Tuſcul.*

Omnium maxime humorum corporis, ſanguine caret cerebrum: quippe quod nihil ſanguinis habeat, ſqualoreque obſitum ſit, atque horridum. *ibidem.*

Aduerſus cordis ſedem & calorem cerebrum natura molita eſt. *ibidem.*

Nec ſenſus vllius cauſam cerebrum obtinet, quod quidem expers omnino ſenſus non aliter, quam quoduis excrementum eſt. *lib.2. de par.c 10. & lib.10. de hiſt.c.10.*

Frigidum eſt cerebrum natura ſua: iſque ſanguis qui in ipſo continetur, in minutis venis ineſt: tenuis ille quidem & purus, ſed frigoris incommodis opportunus. *lib. de Senſu c.5.*

Cerebrum humidiſſimum & maximum omnium animalium homines habent: cuius rei cauſa eſt, quod calorem etiam cordis puriſſimum obtinent. *l.2. de Gener. animal.c.4. & l.2. de part.c.14.*

Cerebrum omnibus priuatum ſanguine eſt, nec venam intra ſe vllam continet. *lib.1. de hiſt.c.16.*

Cerebrum capitis priorem obtinet ſitum, non modo in homine, verum in cæteris animalibus, quibus ea pars data eſt. *ibid.*

Cerebrum inter humani corporis partes principem locum tenere nemini dubium eſſe debet, vt ſitus oſtendit, quod in ſummo altiſſima corporis parte Deus opifex collocauit, quaſi in munitiſſima arce, vt minus eſſet iniuriis obnoxium. *Reald. Columb. de re anat. lib.8.c.1.*

Cerebri vſus mirificus eſt, quod ſcilicet tum ſenſus, tum motus principium exiſtit: abſque vſu enim cerebri homo eſſet inſtar ſtatuæ cuiuſdam motus ſenſuſque expers. Præterea ſedes eſt animæ ratione præditæ. A cerebro viſus, auditus, guſtus, odoratus & locutio proficiſcuntur. His enim actionibus quantum cerebrum vtilitatis afferat, vel idiotæ ipſi norunt, *idem ibidem.*

Ceremonia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG...

CEREMONIAE ſunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia. *B. Thom.1. Secundæ.q.99.art.3.*

Ceremoniæ dicuntur apud Latinos generaliter omnia ... ſacrificiorum: à Cerere oppido dictæ, vt placet *Valerio Max.* ... à charitate.

¶ LOCI BIBLICI.

CEREMONIAE: citra Dei timorem obſeruatæ reiiciuntur ... *Verſ.8.9.* & 51.18. *Eſaiæ* 1.11. & 66.3. *Amos 5. verſ.*21. 28. *Mich. ...cul.*6.7. Ceremoniæ ſeu ritus certi in orando obſeruati ... *Reg.* 22.54. & 17.21. & 18.42.2. *Paralip.*5. *Verſicul.* 12.13. *Matth.* ... 39. *Marc.*14.35. *Luc.*22.41.1, *Corinthior.*11.4. 5.6,1. *Tim.*2. & ... niæ vmbris ſimiles. *Coloſſ.*2.17. *Hebr.*1.1. & 8.5. & 10.1. Vmbras ... intellige dici legales ceremonias, non vt res vacuas & inanes ... eſt corporum vmbra (erant enim vera & pro ratione ac modo ... mentorum efficacia σημεῖα, id eſt, ſigna, ac etiam σφραγῖδες ... ſigilla in recto ipſorum vſu ſpirituali per fidem in Christum ... rum) ſed cum ipſo Chriſto exhibito comparatas, qui dicitur ... vmbrarum corpus, *Coloſſ.*2. *Verſic.* 12. quod illum, velut ... pus, à quo efformatur, ſacramentaliter adumbrarent. Ceremoniæ ... legales vocantur Mortis chirographum, *Coloſ.*2. *v.*14. eo quod ... tanquam chirographo quodam ipſi noſtra manu reatum ... aduerſum nos obſignamus. Ritus enim ceremoniales, qui ... rant non Euangelij Sacramenta, ſed legis nos arguentis ... quid aliud erant, quam publica miſeræ hominum conditionis ... feſſio, & ſolennis quædam obligatio? Circumciſio quidem ... pata natiuam pollutionem: Ablutiones peccatorum ſordes ... mæ denique, capitalem reatum publice teſtabantur. Lex ceremonialis vocatur ab Apoſtolo pædagogus, *Gal.*3.24. non quatenus ... nitur ea Chriſto, vt Chirographum mortis, ſed quatenus Christum ... expectatum adumbrabat. Ceremoniæ per Chriſtum abolitæ ... *V.*1.2. *Epheſ.*2.15. *Coloſſ.*2.14. *Heb.*8.13.

¶ SIMILITVDINES.

Nazianzeni, Quamobrem pædagogorum medicorumque more, ex patria religione, dum aliud abrogat, aliud vero concedit ... nihil priſtini ritus, quod voluptati ſit, ipſis permittit: non aliter ... medici ægrotantibus facere ſolent, huc ſpectantes, vt medicina ... qui acerba, dulcore aliquo ad artis præſcriptum temperata ... ribus animis recipiatur. *Lib.5. de Theolog.*

Thriueri, vt condimentum non eſt neceſſarium, ſed ... cibi comparatum, nec citra hunc confert quicquam ... magis: Ita neque ceremoniæ pleræque quicquam per ſe ... cunt, ſed ab ipſis legitimis vim ſuam & alacritatem accipiunt ... *apoph. fol.* 44.

Vt in gratiam faſtidientium comparata condimenta: Sic ad prouocandos ſegnes quædam ceremoniæ. *In apoph.*

Non ſunt abolenda tantum quæ in ſe continent mala ... & quę ſpeciem mali exhibent. Ita & alibi ritus quidam ... licet negligenter obeuntur, tamen homines ſua vmbra ad ... ac meliora inuitant. *In apoph.66.*

Vulgus inania tormenta vocat, quæ ſonum quidem edunt ... nullam vim exigunt: tales mihi videntur qui multis ... niis ſe oſtentant, ſed diuitias & honores captant, aut qui ... copia verborum tonant, ſed copia verorum laborant. *Apophtheg.* 90.

Charitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL...

CHARITAS Græcè ἀγάπη, ... & ἀγαπητὸς ... ſeu dilectus dicitur. Et eſt rectiſſima animi affectio ...

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Deus propter ſe, & proximus propter Deum. *Secund. Aug.* *diſt. 22.*

Charitas eſt actio rectitudinis oculos ſemper habens in Deum. *Secund. Aug. de doctr. Chriſt.*

Charitas eſt mutuus amor hominis ad Deum vel amicitia quædam hominis ad Deum: & econtra: fundata ſuper communicatione beatitudinis. Cuius obiectum eſt Deus propter ſe dilectus, & proximus propter Deum. *Secundum B. Thom. ſecunda Secundæ, q.* *art. 1.*

Charitas dicitur à χάρις, τος, ἡ, quod eſt gratia. Differt autem ita ab amore, quod amor genus eſt, charitas ſpecies. Amor ad omnia pertinet, charitas tantum ad homines, & quidem pro dignitate & qualitate perſonarum. Maior enim charitas debetur parentibus, quam liberis, & deinceps reliquis.

Caritas præterea eſt, quod vili contrarium eſt. Vnde charitas pro penuria accipitur. Quidam tamen ſic caritatem à penuria ſeparant, vt caritas ſit annonæ: penuria autem cæterarum rerum, vt vini, mellis, olei, pomorum & huiusmodi. Et eo modo, quo caritas venit à careo, id eſt, non habeo, ſine aſpiratione ſcribitur: econtra charitas, quę à χάρις deducitur, cum aſpiratione ſcribenda videtur.

Charitatis præcepta duo ſunt, ſcilicet amor Dei, & amor proximi. 8. *q.* 1. *In ſcripturis ante finem.*

Charitas perfectiſſima in hac vita haberi non poteſt. *De pæn. d.* 1. *c. 2. Charitas. gl. in Cle. ad noſtrum. de hær.*

Charitas bene ordinata incipit à ſeipſa *cano. qui vult ordinate. de pæn. diſt.* 3.

Charitas finis eſt præcepti. *Aug. lib. 7. Confeſſ.*

Charitas optimum amoris genus. *Chryſoſt. ſerm. de char.*

Charitas via Dei ad homines eſt, & via hominis ad Deum. *Aug. de Spirit. & lit.*

Charitas eſt radix, fructus ſunt opera. *idem ſup.* P*ſal.* 41.

Charitas latum mandatum eſt. *idem ſup. Pſal.* 118.

¶ DIVISIO.

- *Materia*
  - *Circa quam, id eſt, Obiectum*
    - *Formale, Bonitas diuina.*
    - *Materiale, Omne diligibile propter Deum particeps beatitudinis, actu vel potentia.*
  - *In qua, id eſt ſubiectum eſt Voluntas quæ habitu charitatis perficitur.*
- *Cauſa efficiens*
  - *Diſpoſitiua.*
    - *Actus humani procedentes ex corde puro, conſcientia bona, & fide non ficta, vt ait Apoſt. 1. ad Timotheum 1.*
    - *Spes & timor malorum.*
    - *Memoria beneficiorum & præmiorum.*
  - *Perfectiua.* *Ipſe Deus.*
- *Actus*
  - *Interior*
    - *Principalis eſt dilectio, qua continetur beneuolentia.*
      - *Dei propter ſe.*
      - *Proximi propter Deum.*
      - *Oppoſitum*: *Odium Dei.* *Odium proximi.*
    - *Secundarius & conſequens dilectionem eſt*
      - *Gaudium*
        - *De bono diuino,*
        - *De bono proximo*
        - *Oppoſitum*: *Acedia.* *Inuidia.*
      - *Pax & cōcordia.*
        - *In corde.*
        - *In ore.*
        - *In opere.*
        - *Oppoſitum*: *Diſcordia.* *Contentio.* *Schiſma.* *Bellum.* *Rixa.* *Seditio.*
      - *Miſericordia. Oppoſ. Inhumanitas, vel obduratio contra miſericordiam.*
  - *Exterior*
    - *Beneficentia.*
    - *Eleemoſyna.*
    - *Correctio fraterna.*
    - *Oppoſitum*
      - *Generaliter omnis iniuſta proximi læſio.*
      - *Specialiter ſcandalum.*
      - *Horum omiſſio.*
- *Correſpondentia*
  - *In donis eſt ſapientia. Oppoſitum Stultitia.*
  - *In beatitudinibus beatitudo ſeptima: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.*

Ex B. Thoma ſecunda Secundæ.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Vniuerſa delicta operit charitas. *Prou.* 10.

Qui deſpicit proximum, peccat. 14. *diſt.*

Ordinauit in me charitatem. *Cant.* 2.

Fortis eſt, vt mors, dilectio: dura ſicut infernus æmulatio. 8.

Aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam *ibidem.*

In tempore tribulationis permane fidelis, vt in hæreditate illius cohæres ſis. *Eccleſ.* 22.

Ne auertas faciem tuam à proximo tuo, *Eccleſ* 41.

In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet & prophetæ. *Matth.* 22.

Quoniam abundabit iniquitas, refrigeſcet charitas multorum. *Matth.* 24.

Bene magiſter cum veritate dixiſti, quia vnus eſt Deus, & non eſt alius præter eum, vt diligatur Deus ex toto corde. *Marc.*

Et diligere proximum tanquam ſe, maius eſt omnibus holocauſtomatibus & ſacrificiis. *ibidem.*

Maiorem charitatem nemo habet, quam vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. *Ioh.* 15.

Qui manet in me (per charitatem) & ego in eo, hic fert fructum multum: quia ſine me nihil poteſtis facere. *ibidem.*

Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. *Rom.* 5.

Charitate fraternitatis inuicem diligentes. *Rom.* 12.

Neceſſitatibus ſanctorum communicantes, per charitatem ſeruite inuicem. *ibidem.*

Charitas patiens eſt, benigna eſt, non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet ſuper iniquitate: congaudet autem veritati: omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. 1. *Cor.* 13.

Si linguis hominum loquar & Angelorum: charitatem autem non habeam, factus ſum velut æs ſonans. Et ſi habuero omnem fidem ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum: & ſi tradidero corpus meum ita vt ardeam, nihil mihi prodeſt. *ibidem.*

Etſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. *ibidem.*

Charitas nunquam excidit. *ibidem.*

Nunc autem manent fides, ſpes, charitas, tria hæc: maior autem horum eſt charitas. *ibidem.*

Sectamini charitatem, æmulamini ſpiritualia. 14.

Omnia opera veſtra in charitate fiant. 16.

Fructus ſpiritus eſt charitas. *Galat.* 5.

Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti. 6.

Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui ſpirituales eſtis, inſtruite huiusmodi in ſpiritu lenitatis, conſiderans teipſum, ne & tu tenteris. *ibidem.*

Suſcipite infirmos, patientes eſtote ad omnes. 1. *Theſſ.* 5.

In charitate radicati & fundati, vt poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis, quæ ſit latitudo, & ſublimitas, & profundum, &c. *Epheſ.* 3.

In charitate creſcamus, in illo per omnia. 4.

Ambulate in dilectione, ſicut & Chriſtus dilexit nos. 5.

Oro, vt charitas veſtra magis ac magis abundet. *Phil.* 1.

Super omnia autem charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis. *Coloſſ.* 3.

Finis autem præcepti eſt charitas, de corde puro & conſcientia bona, & fide non ficta. 1. *Tim.* 1.

Conſideremus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum operum. *Hebr.* 10.

Charitas fraternitatis, maneat in vobis. 13.

Ante omnia mutuam in vobismetipſis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum. 1. *Petri* 4.

Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. 1. *Ioh.* 4.

In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam ille pro nobis animam ſuam poſuit: & nos debemus pro fratribus animam ponere. *ibidem.*

Diligamus nos inuicem, quia charitas ex Deo eſt. *ibidem.*

Timor non eſt in charitate, ſed perfecta charitas foras mittit timorem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

timorem, quoniam timor pœnam habet. *ibidem.*

Hæc eſt enim charitas Dei, vt mandata eius cuſtodiamus. 5.

Et hæc eſt charitas, vt ambulemus ſecundum mandata eius. 1. *Iohan.* 5.

Suadeo tibi emere à me aurum ignitum & probatum, vt locuples fias. *Apoc.* 3.

¶ Loci Biblici.

Charitas erga proximum præcipitur. *Exod.* 23.4. *Leuit.* 19. 18. *Deut.* 22. 1. *Prou.* 15. 17. & 24. 11. & 31. 8. *Eſai.* 1. 17. & 58. 6. *Matth.* 5. 42. & 19. 19. & 22. 39. *Marc.* 12. 31. *Luc.* 11. 24. *Ioan.* 13. 34. & 15. *v.* 12. 17. *Rom.* 12. *v.* 9. 10. & 13. 8. 1. *Cor.* 13. 1. & 14. 1. & 16. 14. & 2. *Corinth.* 2. 8. & 6. 6. *Gal.* 5. *v.* 6. 13. 14. 22. & 5. 2. *Epheſ.* 3. 17. & 4. *v.* 2. 15. 32. & 5. 2. *Phil.* 1. 9. & 2. 2. *Col.* 2. 2. & 3. *v.* 13. 14. 1. *Theſ.* 3. *v.* 12. & 4. 9. & 5. 8. 1. *Tim.* 1. 5. & 2. 15. & 4. 12. & 6. 11. 2. *Tim.* 1. 13. & 2. 22. & 3. 10. *Tit.* 2. 2. *Hebr.* 10. 24. & 13. 1. *Iac.* 1. *verſ.* 27. 1. *Pet.* 1. 22. & 2. 17. & 3. 8. & 4. 8. & 5. 14. 2. *Pet.* 1. 7. 1. *Ioan.* 2. 10. & 3. *verſ.* 11. 14. 16. 18. 23. & 4. *ver.* 7. 11. 21. 2. *Ioan.* *ver.* 5. *Iudæ* 21. Etiam inimici diligendi, *Exod.* 23. 4. 1. *Sam.* 24. *v.* 5. 7. & 26. 5. & 30. 11. 2. *Sam.* 19. 19. 2. *Reg.* 6. 21. *Iob* 31. 29. *Prou.* 25. 21. *Matth.* 5. 44. *Luc.* 6. *v.* 27. 35. & 23. 34. *Act.* 7. 60. *Rom.* 12. 20. Charitas vera quæ, *Rom.* 12. 9. 1. *Tim.* 1. 5. 1. *Pet.* 1. 22. 1. *Ioan.* 3. 18. & 5. *ver.* 1. 2. Charitas in mundo rara. *Matth.* 24. 12. Charitas ædificat, 1. *Cor.* 8. 1. donum Dei eſt, *Eph.* 1. *verſ.* 15. 19. & 6. 23. *Phil.* 1. 9. *Coloſſ.* 1. *verſicul.* 3. 4. 1. *Theſſ.* 1. *verſicul.* 2. 3. & 3. 12. 2. *Theſſ.* 1. *Tim.* 1. 7. 1. *Ioan.* 4. 7. Charitas fide & ſpe maior, 1. *Cor.* 13. 13. Charitas ſuſpicax non eſt. 1. *Cor.* 13. 7. peccata tegit, *Prou.* 10. 12. 1. *Pet.* 4. 8. Charitas perfecta timorem pellit, 1. *Ioan.* 4. 18. Teſtimonium eſt electionis, *Rom.* 8. 14. 2. *Pet.* 1. 10. *Hebr.* 6. 11. Vinculum perfectionis. *Coloſ.* 3. 14. hoc eſt vinculum, quo omnia hominnm inter ſe officia continentur, & cohærent. Charitas fidelium qualis, 1. *Cor.* 13. 4. Charitas in ſenibus, *Tit.* 2. 2. Charitas dicitur Deus, 1. *Io.* 4. 8. hoc eſt, ſummopere, atque adeo infinite nos in Chriſto amare, ſed illud multo ἐμφατικώτερον eſt. Charitas Chriſti, *Epheſ.* 3. 19. id eſt, quam exhibuit nobis Deus in Chriſto, *Ioan.* 3. 16. *Rom.* 5. 6. vel qua Chriſtus ipſe Filius Dei nos complexus eſt, *Ioan.* 15. 13. nos Charitas Chriſti, 2. *Cor.* 5. 14. hoc eſt, amor ille, quo Chriſtus proſecutus eſt: vel quo nos viciſſim redamamus illum. Charitas Dei paſſiue, *Roman.* 5. 5. qua diligimur, eſt fundamentum noſtræ electionis, *Epheſ.* 3. 18. ad quod vbique nos reuocat Apoſtolus, *vt Epheſ.* 1. 4. & alibi paſſim. Charitas Dei actiue, 1. *Ioan.* 2. *verſicul.* 5. 15. qua Deum diligimus. Charitas Spiritus *Rom.* 15. 30. dicitur mutua illa coniunctio, qua Spiritus ſanctus animos deuinxit: quæ *Philip.* 2. 1. dicitur communio Spiritus: vnde Chriſtiana illa συμπάθεια, charitatis Chriſtianæ effectrix, cum vno Spiritu omnia membra reguntur.

Charitatis fructus, 1. *Pet.* 4. 8. 1. *Ioan.* 2. 10. & 3. 14. & 4. 12. gradus, *Rom.* 12. *verſicul.* 9. 10. *Galat.* 6. 1. *Epheſ.* 1. 15. & 6. 18. *Col.* 1. 4. *Philem.* *verſicul.* 5. *Hebr.* 6. 10. 1. *Petr.* 1. 22. & 2. 17. 1. *Iohan.* 5. 1. lorica, 1. *Theſſ.* 5. 8.

¶ Sententiae Patrum.

In charitate pauper eſt diues, ſine charitate omnis diues eſt pauper. Hæc in aduerſitatibus tolerat, in proſperitatibus temperat, in duris paſſionibus fortis eſt, in bonis operibus hilaris eſt, in temporalibus ditiſſima: in hoſpitalitate latiſſima, inter bonos fratres lætiſſima, inter falſos ſapientiſſima: in Abel per Sacrificium læta: in Noe per diluuium ſecura: in Abrahæ peregrinatione fideliſsima: in Moyſe inter iniurias leniſsima: in Dauid tribulationibus mitiſsima. In tribus pueris blandos ignes fortiter tolerat, caſta in Suſanna ſuper virum, in Anna poſt virum, In Maria præter virum. Libera in Paulo ad arguendum, humilis in Petro ad obediendum: humana in Chriſtianis ad confitendum: diuina in Chriſto ad ignoſcendum. Quid dicam de charitate? ſi linguis hominum loquar & angelorum, charitatem autem non habeam, nihil ſum. Ipſa enim eſt anima literarum, prophetiæ virtus, ſacramentorum ſalus, ſapientiæ ſtabilimentum, fidei fructus, diuitiæ pauperum, vita morientium. *Aug. de laude charitatis.*

Radix omnium bonorum eſt Charitas, & radix omnium malorum eſt cupiditas: & ſimul ambæ eſſe non poſſunt, quia niſi vna radicitus euulſa fuerit, alia plantari non poteſt. Sine cauſa aliquis conatur ramos incidere, ſi radicem non contendit euellere. *Hom.* 7. *ſup. Ioan.*

Habere omnia ſacramenta, & malus eſſe, poteſt: habere autem charitatem & malus eſſe non poteſt, *De laude char.*

Non numeroſitas operum, non diuturnitas temporum, ſed maior charitas meliorque voluntas auget meritum. Nam quod patet & quod latet in diuinis codicibus, tenet, qui charitatem ſeruat in moribus. *ibidem.*

Sola charitas eſt, quæ vincit omnia, & ſine qua nihil valent omnia, & quæ vbicunque fuerit, trahit ad ſe omnia. Scientia ſi ſola ſit, inflat, quia vero charitas ædificat: ſcientiam non permittit inflari. *De Doctrina Chriſtiana.*

Charitas eſt actio rectitudinis, oculos ſemper habens ad Deum, glutinum animarum, ſocietas fidelium, otio non facta, non fugax, non audax, non præceps. *idem.*

Si non vultis in iſta eremo ſiti mori, bibite cha[...] eſt, quem voluit Deus ponere, ne deficiamus, [...] eum bibamus, quum ad patriam venerimus. *Super* [...] *cap.* 7.

Paſcit eſurientes charitas, paſcit & ſuperbia. [...] Deus laudetur: ſuperbia, vt ipſa laudetur. Veſtit [...] ritas, veſtit & ſuperbia. Ieiunat charitas, ieiunat [...] *ibidem.*

Charitas alios parturit, quum aliquis infirmatur, al[...] ficare: alios contimeſcit offendere: ad alios ſe inclinat [...] git: aliis blanda, aliis ſerua, nulli inimica, omnibus ma[...] *rudibus.*

Semper habet vnde det, cui plenum eſt pectus [...] *Pſalm.* 36.

Vide quantum bonum eſt charitas: ſi ita ma[...] mus, vt noſtras velimus ab omnibus reliquias vener[...] nionem vulgi ſectantes intrepidi ſanguinem fuderim[...] ſtantiam noſtram vſque ad mendicitatem propria[...] huic operi non tam præmium: quam pœna debetur [...] magis tormenta ſunt, quam corona victoriæ. *Hier.* [...] *Galat.*

Non memini me legiſſe mala morte mortuum, qui [...] ra charitatis exercuit, habet enim multos interceſſore[...] bile eſt multorum preces non exaudiri. *idem.*

Tunc ad alta charitas mirabiliter ſurgit, quum ad [...] rum ſe miſericorditer attrahit, & quæ benigne deſcend[...] valenter incurrit ad ſumma. *Gregor. in paſtorali.*

Charitatis & pietatis miracula amare: quæ tanto [...] quanto & occultiora, de quibus apud Deum co maior [...] quo apud homines minor eſt gloria. *ibidem.*

Charitas, quæ diuiſa venire conſueuit, cor iuſti [...] compellit, quod tamen tanto arctius in Deo collig[...] per ſancta deſideria ſpargit. *ibidem.*

Charitas ad cuncta virtutum facta dilatatur, [...] præceptis incipit, ſed ſe ad innumera extendit. Huius [...] tium eſt dilectio Dei & proximi: quia per amorem De[...] mi gignitur, & per amorem proximi, amor Dei nu[...] Deum amare negligit, profecto proximum diligere [...] 10. *moralium.*

Fortis vt mors dilectio: quia ſicut mors corpus in[...] amore rerum temporalium æternæ vitę charitas occ[...] perfecte abſorbuerit, ad terrena fortis deſideria [...] reddit, neque ſanctus quiſquam mori pro Domino [...] corpore, ſi prius à terrenis deſideriis mortuus non fu[...] *Homil.* 11.

Vt multi arboris rami ex vna radice prodeunt [...] tutes ex vna charitate generantur: nec habet aliqu[...] tis ramus boni operis, ſi non manet in radice cha[...] *mil.*

Charitatis cum ſit proprium nutrire concord[...] compoſita: coniungere diſſociata, dirigere praua, [...] cæteras perfectionis ſuæ munimine ſolidare, quiſq[...] dice ſe inſerit, nec à veritate deficit, nec à fructu [...] *mil.*

Cibus indigeſtus corpus corrumpit: inflatum & [...] reddit: ſi digeſtus fuerit, nutriti ſic ſcientia ſtomacho [...] geſta, ſi non fuerit igni charitatis decocta, malos hu[...] Nonquid non mali mores mali humores ſunt? *ſuper* [...] *inflat.*

Mens, quam ſemel affecerit charitas, ſui iuri[...] nit, metuit, quod neſcit, dolet quod non opor[...] pluſquam voluerit: compatitur nolens, miſeretur [...] *piſtol.*

Obſtinatio non permittit, nos alterius cor ingredi [...] patitur credere nos ab aliis amari: huic duplici mor[...] ritas medetur, illa ſcilicet quæ non ſua quærit: & [...] mnia credit. *in quodam ſerm.*

Charitas eſt mors criminum, virtus pugnantium, [...] rum, concordia mentium, ſocietas electorum, qua[...] pit, ad quam ſpes currit, cui profectus omnium bon[...] *Caſſio. ſuper Pſal.*

Charitas robur eſt fidei: fides fortitudo eſt charitat[...] rum nomen eſt, ac verus eſt fructus ambarum, qua[...] manet vtriuſque connexio. Vbi enim non ſimul ſun[...] ſunt: quia inuicem ſibi & iuuamen, & lumen ſunt, [...] rium credulitatis impleat remuneratio viſionis, & [...] ter videatur, & ametur, quod nunc & ſine fide non [...] dilectione non creditur. *Leo de ieiunio.*

¶ Poeticae Sententiae.

Iacob. Bill. Antholog. Sacra.

Charitatem certiſsimam notam eſſe, qua veri C[hri-]
ſtiani à fictis internoſcuntur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

…catum ſpectas indutum pallia regem.
…e regem agnoſcas, non tamen inde liquet.
…ut eximio cinctum diademate cernens,
…o habes certum iam, diadema, decus.
…Chriſticolas ieiunia longa, laborque,
…mihi cum lachrymis vota preceſque notant.
Chriſticolam eſt aliud ſignum quod prodat aperte:
Chriſticolas veros exprimit vnus amor.

De charitate.

Legis amor ſancta caput eſt, pia pectora certo
Indicio a prauis ſeparat vnus amor.
Clauicula vitem ſtringunt, vt ſurgat in altum,
Vt mens alta petat, nos quoque ſtringit amor.
Legibus eſt ſancti quiuis ſubiectus amoris:
Nullus ab his liber legibus eſſe poteſt.
Cetera ſoluiſti cum debita, liber abire
Iam potes: exigitur ſemper at vnus amor.

Oratio ad Deum pro obtinenda charitate.

…la Agape, gelida non cedens robore morti,
Sanctam in me quaſo confice ſancta necem.
Liuorem, ingluuiemque & amorem interfice mundi,
Mollia cum ſtudio fac iugulenter opum.
O Deus, ô qui perpetuis amor ignibus ardes.
Excaleant flammis pectora noſtra tuis.
Ferrea mens ferro qua nunc eſt durior omni,
Flexilis in rectum fiat ab igne tuo.

Charitatis perfectionem in hoc ſitam eſſe, vt iudicij diem deſideremus.

Dum vir abeſt, vxor quenam ſit adultera, quęnam
Sit proba, perſpicuis noſcitur inducijs.
Caſta etenim plena eſt lachrymis abſente marito,
Illius at longas optat iniqua moras.
…pia mens ſuperi reditum ſitit vſque mariti:
Ac deſiderio nocte dieque gemit.
…quatum thalami ſanctiſſima iura reſoluit,
Eius mens reditum perfidioſa timet.

Apud prophanos Authores de charitate & humilitate nil reperiri.

…i cœlum varios cœlique volubilis orbes.
Et vaga cum fixis ſidera noſſe cupis?
…de etiam exiſtant venti nubeſque niueſque,
Fulminaque, & terræ prodeat vnde tremor.
Quid virtus quoque ſit, quæ partes illius: & quæ
Ars verbis laqueos decipulaſque paret.
…& Ariſtoteles docet & Plato, non tamen vt ſit
Aut humile, aut ardens pectus amore Dei.

¶ SIMILITVDINES.

…ſtomi. Sicut in regali prætexta, illi flores & colores precioſi … hanc conficiunt chlamydem: Itidem & hic illæ ſunt precio… quæ charitatem contineant. *Homil. 51. de diuerſis.*

…monachi. Quemadmodum ignis recordatio corpus non … Sic fides ſine charitate non operatur in anima cognitionis … onem. *lib. 1. de charitate.*

…admodum ſolis lumen ſanum oculum ad ſeipſum trahit: … cognitio ſanam mentem per charitatem naturaliter ad ſei… trahit. *lib. 1. de charitate.*

…guſtini. Hac locutione dictum eſt, Scientia inflat, quid eſt. … inflat? ſcientia damnata eſt, ſed quoniam adiunxit, Charitas … ficat: quomodo ibi adiunxit, Spiritus viuificat: dedit intelli… ſine ſpiritu occidit, ſpiritus viuificat, & impleri literam fa… ſcientia ſine charitate inflat, charitas cum ſcientia ædificat. *In … de Paſcha.*

…Ambroſii. Charitas eſt fortis vt mors: quia ſicut mors eſt finis … ita & charitas: quoniam qui diligit Deum, peccare de… *lib. de Iſaac & anima.*

…entij Iuſtiniani patriarchæ. Sicut qui videre vult, neceſſa… vt illuſtretur lumine: Ita qui ſaluari deſiderat, eum opor… charitatem. Nam charitas eſt bonorum principium, quia … Deo, & quia mouet hominem eo, *lib. de ligno vitæ capite ſecun… charitate.*

…admodum oleum ſupernatat aliis liquoribus: Sic charitas … virtutibus. *lib. de ligno vitæ c. 3.*

… igni comparatur charitas. Quia ſicut ignis imperioſe fer… quaſi ignem efficit. Ita charitas ignitam reddit animam quam … *lib. de ligno vitæ c. 3.*

Quemadmodum in rebus temporalibus ille creditur locupletior, … plura poſſidet: Sic in ſpiritualibus, qui plus charitatis habet, ille … comprobatur. *De charitate c. 4. in Ligno vitæ.*

Charitas impenetrabilis eſt lorica, reſpuit gladium, iacula excu… periculum inſultat, mortem irridet: poſtremo vincit omnia. *ibid.*

Sicut pater erga filios ſemper eſt ſollicitus, vt proficiant, ac bonis abundent, ac mala deuitent: Sic & beata charitas ſemper ad bona prouocat, quos replet, & ad Deum trahit. *ibid. c. 6.*

Volentes domos aut palatia conſtruere, primo ſtudent in imo ſupra petram, vel ſuper ſtabile ſolum fundamenta locare, & poſtmodum reliquas ædificiorum partes ſuis locis & temporibus ordinare: quatenus firmato fundamento cætera ædificanda ſeruentur. Quale etenim fuerit cuiuſque rei fundamentum, talis erit eiuſdem perſeuerantia, & ſtatus. Hoc in materiaſibus, hoc in ſecularibus, humaniſque negociis contingit, minus in ſpiritualibus iudicandum eſt. Proinde quicunque in congregationibus militantium Chriſto cupiunt abſque ſui detrimento, & proximorum ſcandalo fratrum & domeſticorum habere conſortia: prius verę charitatis conentur in ſeipſum fundamenta iactare, atque demum poterunt ſeruatis congruis modis & temporibus vtiliter conſeruari. *De diſciplina & perfectione Monaſtica c. 22.*

Idiotæ viri ſanctiſſimi. quemadmodum naturalis fulgor ardet, ſplendetque in facie intuentium: Sic amor verus ardet in mente per deſiderium, ac ſplendet in facie per exemplum. *De contemplatione amoris diuini §. 1.*

Fons veri amoris velut lachrymæ, quæ ab oculis cadunt in pectus: quia ab intellectu amor oritur, ac cadit in cor per fidem. *ibidem §. 2.*

Amorem animæ theſaurus nullus ſuperat: neſcit enim homo precium eius: quia omne aurum in comparatione amoris, arena eſt exigua: Sine amore diues pauper eſt: ac cum illo, pauper diues eſt. *ibidem §. 13.*

Thriuers. Vt calcem aqua accendis, extinguis oleo: Sic hominis iracundi animum nulla vi franges, ſed charitate placabis. *In apoph. 112.*

Oleum nunquam penitus excidit, ſemper enim aliquid manet, & poſſunt aliæ virtutes, caſtitas & humilitas penitus tollit, ſed charitas quauis alia virtute magis conſtans eſt, certe nunquam tota expirat. *ibidem 114.*

Chryſoſtomi. Mater amans quoties lactentem habet puerum, non poteſt illi largiter præbere lactis fontem: attamen quanquam lacte caret, mammam tamen dat. Ille vero acceptam trahit, fugitque, ore vexatam papillam calfaciens, pluſquam erat elicit alimenti: mater verp dolet quidem dum ipſius diſtenduntur vbera nec tamen repellit puerum: mater enim eſt: & omnia præoptat perpeti potius quam vt partum ſuum contriſtet. Itaque ſi matres erga fœtus tanta charitate afficiuntur: multo magis oportet nos erga veſtram charitatem ſimiliter affectos eſſe. Nam ſpiritus nixus calidiores vehementioreſque ſunt, quam naturæ. *Serm. 2. in Eſaiam.*

¶ EXEMPLA BIBLICA.

Dharitatis & dilectionis mutuæ exempla: Abraham, *Geneſ.* 14. 24. & 18. *v.* 2. 24. & 22. 2. Iſaac, Rebecca, 25. 28. Iacob. 26. 18. Iſrael. 37. 3. & 44. 20. Ioſeph & fratres eius 45. 15. Moſes. *Exod.* 32. 32. *nũ.* 14. 19. Iſrael, *Iud.* 21. *v.* 2. 3. Debora & Barac. 5. 9. Ecl. 1. *Sam.* 15. Saul. 16. 21. Ionathas, 18. 1. & 19. 1. & 20. 17. Iſrael & Iuda. 18. 16. Michol, *ver.* 20. Dauid, 2. *Sam.* 1. *v.* 24. & 25. & 18. 33. Roboam, 2. *Para.* 11. *ver.* 21. Ioſeph vir Mariæ, *Matth.* 1. 19. qui pro ſocru Petri orant, *Luc.* 4. 38. Samaritanus, *Luca* 10. *v.* 34. 35. Stephanus. *Act.* 7: 60. Fideles Epheſii, *Act.* 29. 37. *Epheſ.* 1. 15. Paulus, *Rom.* 9. *verſic.* 3. 1. *Corinth.* 4. *verſicul.* 14. 21. & 3. *verſic.* 1. 2. 2. *Corinth.* 11. 29. & 12. 15. *Galat.* 4. 16. 1. *Theſſ.* 2. 8. *Philip.* 1. 24. & 1. 1. *Timot.* 1. 2. *Tit.* 1. 3. *Philem.* *v.* 1. 19. Galatæ, *Gal.* 4. *verſi. ul.* 14. 15. Miniſtri Euangelij, *Philip.* 1. 5. Coloſſenſes, *Coloſ.* 1. *verſic.* 3. *v.* 4. Theſſalonicenſes, 1. *Theſſ.* 1. 3. & 4. 10. 2, *Theſſ.* 1. 3. Philemon, *Phil. verſic.* 5. 19. Hebræi, *Heb.* 6. 10. Ioannes Euangeliſta, 1. *Ioan.* 3. *v.* 18. & 4. *verſic.* 7. 11. Paſtores Thyatirenſes, *Apoc.* 2. *ver.* 19.

¶ HIEROGLYPHICVM.

Quod mutuis ſeſe oſculis *columbæ* ſuauientur, anſam dedit vt charitatem, amoris quippe pii virtutem, hieroglyphice per *columbam* nonnulli interpretentur. Et Apoſtolum citat Origines, qui de charitate locutus, *columbam* protulerit. *Pier. l. 22.*

Vide, Amor Dei, Amor proximi, Dilectio.

Charitas Dei erga ſuos.

De charitate erga Deum & proximum ſuperiori ſectione actum eſt. Hac autem, de Dei Patris, Filij, Spiritus Sancti erga ſuos immenſa charitate aliquid ſubiiciendum neceſſario videtur.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

CHARITAS, Amor, Dilectio, qua Deus ſuos amplectitur, charoſque habet in ſuo dilecto, nempe filio æterno, frequenter in ſacris Scripturis occurrit *Ahal, Ahobah, Oheb*, Amor, dilectio, à verbo *Ahab*, Amauit, dilexit. Cognitionem habet cum

Ahab

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN